

Sak 4: Uttalelser

Innkommne forslag til uttalelser

SVs 24. ordinære landsmøte

23.-25. april 2021

Dato: 02.03.21

#svlm21 | sv.no/landsmote

Innhold:

U1: Klimastreikere og industriarbeidere, foren dere - En klimapolitikk for de mange ...	2
U2: EU utfordrer norsk suverenitet over Svalbard	5
U3: SV vil avvikle helseforetaksmodellen	6
U4: Støtt fødeopprøret – avskaff foretaksmodellen	8
U5: Datalagring må vera demokratisk styrt.....	9
U6: Framtidig sykehusstruktur i Helse Sør-Øst	11
U7: Muligheter til å lykkes - En sosialistisk politikk for videregående skole	12
U8: Norge må verne om asylretten	15
U9: Landstrøm til oljeutvinning er et blindspor i klimakampen	16
U10: Eit berekraftig landbruk.....	18
U11: SV krever en verdig behandling av folk med kjønnsinkongruens	20
U12: Vi trenger et nasjonalt mål om folketallsvekst i distriktene	22
U13: Nei til sterkt forurensende gasskraftverk.....	23
U14: Kulturskoleloven må styrkes og bevares i opplæringsloven.....	24
U15: Norge må signere forbudet mot atomvåpen!	25
U16: Styrk retten til fri rettshjelp og voldsoffererstatning, ikke svekk den!	26
U17: Norge må signere forbudet mot atomvåpen!	28

U1: Klimastreikere og industriarbeidere, foren dere - En klimapolitikk for de mange

Forslagsstiller: Sosialistisk Ungdom

Vi vet at verden har under ti år på seg til å mer enn halvere klimagassutslippene, og vi vet at verden allerede har funnet fem ganger så mye olje og gass som vi kan brenne dersom vi skal klare å nå klimamålene. SV har som mål å kutte 70% av Norges klimagassutslipp innen 2030, og ha null eller negative utslipp innen 2040. Det krever en radikal endring i norsk petroleumspolitik. I 50 år har Norge tjent godt på å utvinne olje og gass, men vi kan ikke fortsette med det i 50 år til. Derfor må vi redusere oljeproduksjonen i Norge og bygge opp nye næringer for fremtiden.

En oljepolitikk for de mange - ikke for oljedirektørene

Oljedirektører og lobbyister har lenge hatt et narrativ om at norsk olje er bra for klimaet. Mange politiske partier har valgt å lytte til dem, heller enn til den omfattende forskningen som viser det motsatte. Forbrenning av norsk olje bidrar naturligvis enormt til globale klimagassutslipp, og forskning fra blant annet Statistisk Sentralbyrå viser at en nedtrapping av norsk oljeproduksjon vil ha en positiv global klimaeffekt. Jo lenger vi som samfunn venter med å stikke hull på oljelobbyens historie jo verre blir konsekvensene. Hvis vi ikke handler nå kommer ikke arbeiderne i oljesektoren lenger til å ha en jobb å gå til, og klimastreikende ungdommer kommer til å leve i en verden med irreversible klimaendringer. Hvis vi ikke finner løsningene i fellesskap er det arbeidsfolk nå og i framtida som taper.

Utslippene må ned

I debatten om oljepolitikk har ofte stans av oljeleting og vern av sårbare områder vært de viktigste kravene. Det er gode og viktige krav, men det kutter ikke nok utslipp alene. Norge burde ha stoppet oljeleting for mange år siden. Dessverre har Høyre-regjeringa delt ut rekordmange konsesjoner, flytta iskanten nordover og åpna enda flere områder for oljeleting. Det gjør jobben vår vanskeligere. For at vi skal ha sjans til å kutte 70% av utslippene innen 2030 må vi redusere den eksisterende oljeproduksjonen. Å stoppe letingen og verne sårbare områder er ikke nok.

Åpenbart burde norsk oljeproduksjon være i tråd med våre forpliktelser i Parisavtalen og 1,5 gradersmålet, men det er ikke planen til Equinor. Selskapet vedder mot Parisavtalen og satser i sine oljeprisberegninger på at verden ikke klarer å begrense oppvarmingen til 1,5 grader global oppvarming. Det er uakseptabelt at et statseid, norsk selskap i beste fall overser og i verste fall saboterer Norges klimamål.

Siden 1990 har utslippene fra oljenæringen økt med 70%, men da regjeringen la frem sin klimaplan kom det frem at det kun forventes at olje- og gassektoren kutter 14% av utslippene. Til sammenlikning skal alle Norges utslipp minst halveres. Hvis ikke oljesektoren skal ta sin del av ansvaret er konsekvensen at vanlige folk og alle andre næringer må kutte mye mer enn sin rettfærdige andel.

41 **Norge må ta et internasjonalt klimaansvar**

42 Som et rikt, oljeproduserende land har vi et stort historisk ansvar for å løse klimakrisa. Derfor
43 bør vi gå foran og omstille oss først. Vi har økonomisk handlingsrom til å bygge opp nye
44 næringer. Derfor bør Norge gå foran i omstillingen fra olje, og fase ut minst like mye som 1,5-
45 gradersmålet krever, aller helst enda mer.

46 Da verden gikk sammen for å forhindre ødeleggelsen av ozonlaget ble det enighet om å
47 begrense både forbruket og produksjonen av KFK-gassene. Det ble en stor suksess. Den
48 lærdommen bør vi ta med oss til klimakrisa, og også stille krav til å redusere produksjonen av
49 fossil energi.

50 Forskere på Cicero anslår at dersom vi fortsetter med utslipp på dagens nivå, vil verden
51 allerede i 2030 har sluppet ut nok CO₂ til at den globale temperaturøkningen vil overskride
52 Parisavtalens mål om å begrense oppvarmingen til 1,5 grader. Det er ikke plass til enda mer
53 norsk olje i verdens utslippsbudsjett.

54 **Ut av oljealderen og inn i fremtiden**

55 For å lykkes med å omstille økonomien og skape nye, grønne arbeidsplasser er vi avhengig
56 av høye ambisjoner og tett samarbeid med fagbevegelsen. Norge kommer ikke til å lykkes
57 med grønn omstilling hvis all kapital og kompetanse går til olje- og gassektoren heller enn å
58 utvikle grønne næringer vi kan leve av i framtida.

59 I dag betaler staten store deler av kostnadene til oljesektoren. Dette er penger som heller
60 burde gå til nye, grønne arbeidsplasser. Derfor må vi kutte subsidiene til oljenæringa, få et
61 nøytralt petroleumsskattesystem og innføre en utvinningsavgift på oljeproduksjon. Slik vil
62 oljefelt som ikke er samfunnsøkonomisk lønnsomme ikke lenger bli lønnsomme for
63 oljeselskapene.

64 Norge må stanse utdelingen av lete- og utvinningstillatelser, slutte å åpne nye oljefelt og la
65 være å forlenge dagens utvinningslisenser. Forlengelser som blir gitt i dag kan tillate
66 selskapene å utvinne olje i femti år til. Å tillate forlengelser og store olje- og gassinvesteringer
67 nå som vi senere må avlyse, kan innebære en stor kostnad for samfunnet. Derfor må vi være
68 føre var, og allerede nå si nei til forlengelser som strider mot 1,5-gradersmålet.

69 **Rettferdig omstilling**

70 Samtidig som vi starter på veien ut av oljealderen må vi ha en plan for å bygge opp nye
71 arbeidsplasser og sikre nødvendig kompetansepåfyll for de som i dag jobber i olje- og
72 gassektoren. For å oppnå dette bør det opprettes en bredt sammensatt kommisjon etter
73 inspirasjon fra den tyske kullkommisjonen. Kommisjonen skal utarbeide en plan for hvordan
74 Norge skal omstille og utfase olje- og gassnæringen og samtidig bygge opp nye næringer.
75 Ingen skal bli kastet ut i arbeidsledighet. En planmessig utfasing av olje- og gassproduksjon
76 må følges opp med en ambisiøs grønn ny deal og tett samarbeid med fagbevegelsen.

77 Klimastreikende ungdommer og oljearbeidere har felles interesse i å skape en grønn og
78 rettferdig omstilling. Omstillingen trues av oljedirektørene og oljelobbyistenes historie om at
79 Norge skal produsere olje og gass lenge etter at verden skal ha null utslipp. SV krever en
80 klimapolitikk for de mange - ikke for de få på toppen.

81

82

83 **For å nå klimamålene og skape en rettferdig omstilling vil SV:**

- 84 ● Stoppe all leting etter olje og gass og ikke bygge ut nye oljefelt.
- 85 ● At norsk oljeproduksjon reduseres innen 2030 slik at norsk petroleumspolitik er i tråd
- 86 med 1,5-gradersmålet.
- 87 ● At utvinningstillatelser ikke skal forlenges automatisk, og at alle søknader om
- 88 forlengelse av utvinningstillatelser som strider mot 1,5-gradersmålet skal stanses.
- 89 ● Innføre en utvinningsavgift på olje og at CO2-avgiften på olje og gass økes.
- 90 ● Kutte subsidiene til oljeselskapene og innføre et nøytralt petroleumskattesystem.
- 91 ● Starte en planmessig utfasing av olje- og gassproduksjon.
- 92 ● Opprette en bredt sammensatt kommisjon etter inspirasjon fra den tyske
- 93 kullkommisjonen som skal lage en plan for hvordan arbeidsplassene i olje- og
- 94 gassnæringen skal omstilles til grønne industriarbeidsplasser.
- 95 ● Stille krav til at olje- og gasssektoren skal ta sitt rettferdige bidrag av utslippskuttene,
- 96 og minst halvere sine utslipp i 2030, relativt til 1990.
- 97 ● At Norge skal ha null eller negative utslipp innen 2040.
- 98

1 U2: EU utfordrer norsk suverenitet over 2 Svalbard

3 **Forslagsstiller:** EU/EØS-politisk utvalg

4 SVs landsmøte tar skarp avstand fra EUS forsøk på å undergrave norsk suverenitet over
5 Svalbard.

6 EU har ingen rett til å fordele kvoter av fisk i den økonomiske sonen rundt Svalbard. De
7 forsøker seg likevel. Også deres tildeling av kvoter for snøkrabbe til fem EU-land er i strid
8 med Svalbardtraktaten og de regler for fiske som til nå nylig har vært i hevd og vært
9 akseptert. EUs forsøk på å fastsette egne kvoter er dessuten et tilbakeslag for arbeidet med
10 en bærekraftig forvaltning av fiskeriressursene.

11 SVs landsmøte er enige i Regjeringas reaksjoner i februar mot EUs provokasjoner.

12 Vi støtter fiskeriministerens klare utsagn: "EUs opptreden strir mot Norges suverene
13 rettigheter etter havretten, og vi ser svært alvorlig på EUs ensidige kvotefastsettelse. Jeg har
14 derfor gjort det klart overfor EU at ethvert fiske utover Norges kvotetildelinger vil være ulovlig
15 fiske, og vil bli håndhevet av Kystvakten på alminnelig måte".

16 Høyesterett har tidligere dømt et litauisk fartøy til bøter for ulovlig fangst av snøkrabbe.
17 Rederiet har etter dette gått til sak mot Norge, med full støtte fra EU.

18 EU utfordrer gjennom striden om fiskekvoter selve prinsippet om norsk suverenitet over
19 Svalbard. Svalbard og "det høye nord" er strategisk viktige områder både mht ressurser og
20 skipsfart. Her møter norske interesser ulike stormaktsinteresser. Det er i denne forbindelse
21 utrolig viktig at norsk suverenitet over Svalbard og øygruppa økonomiske sone forsvares og
22 opprettholdes, og at spenningsnivået i området holdes nede.

23 EU bidrar til det motsatte. Det er uakseptabelt.

24

U3: SV vil avvikle helseforetaksmodellen

Forslagsstiller: Viken SV

Den norske velferdsstaten er dessverre i ferd med å forvitte. Privatisering, sentralisering og konkurransemodeller innenfor offentlig sektor er i ferd med å forandre Norge, til det verre. Dette handler om politikk og SV vil gjøre noe med dette, vi vil gjenreise velferdsstaten. Fordi en velferdsstat blant annet er en garantist for like muligheter, gode offentlige tjenester for alle, et trygt arbeidsliv og små forskjeller.

Helsevesenet er en av grunnpilarene i vårt samfunn. Det innebærer blant annet en sykehusstruktur som dekker grunnleggende behov i hele landet, hvor man fordeler funksjoner på en måte som sikrer både folks trygghet og bidrar til arbeidsdeling mellom sykehusene. Dessverre har sentraliseringsiveren tatt overhånd, og det har spredd seg en utrygghet knyttet til et godt akuttmedisinsk tilbud i distriktene. Fødetilbud er et slikt eksempel.

Sykehusreformen er 20 år gammel. Den tradisjonelle forvaltningsmodellen ble byttet ut med en forretningsmodell bygd på regionale og lokale helseforetak, kombinert med en økonomisk styringsmodell som erstattet tradisjonelle rammetilskudd med en kombinasjonsmodell av rammetilskudd og såkalt innsatsstyrt finansiering (ISF), som er en detaljert form for stykkprisfinansiering. Denne styringsformen er overmoden for utskiftning, da den i stor grad har ført til fokus på «hva som lønner seg», overbyråkratisering, unødig sentralisering, mindre fokus på faglighet og pasientnær virksomhet, omfattende nedleggelse av sengeplasser både innen somatikk og psykiatri og mindre politisk styring.

I tillegg har foretaksmodellen gjort det enklere for dagens regjering å stimulere til omfattende offentlige kjøp av private kommersielle sykehustjenester. Blant annet gjennom en finansieringsmodell, hvor de offentlige sykehusene sultefores og dermed ikke har nok personalressurser, mangel på oppdatert utstyr, moderne bygg og dermed ikke har nødvendig kapasitet.

SV vil derfor gjøre som man gjorde i Skottland, nemlig å reversere foretaksmodellen og ta grep for å sikre sterkere offentlige sykehus som kan gi alle uansett bosted eller økonomi et trygt og godt helsetilbud. Dette er fullt mulig, og bør kunne realiseres i løpet av neste stortingsperiode innenfor rammen av et rødgrønt samarbeid.

SV vil:

- Avvikle helseforetaksmodellen og etablere et styringssystem med selvstendige sykehus underlagt regional styring. En slik endring må sikre folkevalgt styring, stedlig og praksisnær ledelse og medbestemmelse for de ansatte.
- At den regionale styringen av sykehusene overføres til dagens nye fylkeskommuner og gjøres i samarbeid mellom fylkene der det i dag er felles helseregioner.
- At avviklingen starter med overføring av de distriktpsykiatriske sentrene (DPS) til fylkene.
- At nasjonal helse- og sykehusplan behandles i dagens fylkesting.
- Innføre en tillitsreform for mer kvalitet og mindre byråkrati i sykehusene.
- Ha en ny finansieringsmodell for sykehus, der sykehus omfattes av samme budsjett- og regnskapssystem som kommuner og fylkeskommuner, og der store sykehusinvesteringer prioriteres av Stortinget i nasjonal helse- og sykehusplan og fullfinansieres over statsbudsjettet.

- 44 • Avvikle stykkprisfinansiering og finansieringsløsninger som skaper kunstige
45 markedsløsninger og som ikke setter bedre helse og behandling først. SV vil erstatte
46 dette med økt grad av rammefinansiering, men med oppfølging og tildeling i større
47 grad basert på kvalitetsdata, behov og ventelister.
- 48 • Utvide kapasiteten til de offentlige sykehusene, samt sikre gode arbeidsforhold og
49 faglig utvikling for spesialister i de offentlige sykehusene.
- 50 • Videreføre ordningen med fritt brukervalg i forhold til behandlingssted og ideelle
51 aktører.
- 52 • Satse mer på investeringer i moderne bygg, nytt utstyr og øke sengekapasiteten.
- 53 • Øke grunnbemanning og lyse ut hele og faste stillinger for alle yrkesgrupper innen
54 sykehus.
- 55 • Stanse bruken av kommersielle bemanningsbyrå i helseforetakene og sørge for at alle
56 helseforetak har ordninger med egen vikarpool/bemanningsenheter med fast ansatte
57 vikarer.
- 58

U4: Støtt fødeopprøret – avskaff foretaksmodellen

Forslagsstiller: Møre og Romsdal SV

Gravide kvinner over hele landet har delt sine historier i media. De er bekymret for situasjonen når de kommer så langt at de skal føde. Ikke bare legger koronapandemien begrensninger i forhold til hvor lenge partner får være med under fødselen, men den stadige sentraliseringen av helsetilbud skaper også usikkerhet for kvinner i en allerede sårbar situasjon.

Periodevis stengte fødeavdelinger og fødestuer er dessverre ikke et ukjent fenomen i kampen for å spare penger i en anstrengt sykehusøkonomi. Helseforetaksmodellen fører kun til splittelse og tapere på alle fronter. Målet for et slikt foretak, er økonomisk gevinst; ikke nødvendigvis et best mulig tilbud til befolkningen. Norge er et langstrakt og variert land. Dette tar ikke en slik modell høyde for.

I Møre og Romsdal har det pågått en langvarig og vond sykehuskamp. Denne kampen er dessverre ikke unik i landet vårt. Med dagens situasjon har kvinner ytterst på Nordmøre tre timer reisevei på en finværsdag. Det er et faktum at det ikke alltid er fint vær på Nordvestlandet. Det hender at ferga er innstilt også. Forskning viser at transportfødsler medfører en markant økning i risiko både for mor og for barnet. Er dette en risiko vi er villig til å ta?

I mai 2020 fattet Stortinget vedtak om at fødeavdelingene på begge de berørte sykehusene skulle bestå inntil et nytt fellessykehus står ferdig. Til tross for dette vedtaket, ble fødeavdelingen i Kristiansund besluttet stengt fra 8. februar 2021, og i første omgang ut året. Rekrutteringsproblemer var bakgrunnen for stengingen, og helseministeren sa rett ut at han ikke har myndighet til å instruere foretaksstyret. Nå har Stortinget fattet et nytt vedtak, men det gjenstår å se om helseministeren vil gripe inn overfor foretaksstyret denne gangen.

Dette er ett av de grelleste eksemplene på hvorfor SV ønsker å avskaffe helseforetaksmodellen. SV har alltid kjempet mot denne modellen. Vi ønsker en etterprøvbarhet av de vedtakene som fattes tilknyttet helsetilbudet vårt; ikke et uavhengig styre som ikke svarer til andre enn seg selv. SV ønsker at sykehusene skal tilbake til folkevalgt styring. Helse er ikke butikk, men noe av det viktigste vi som samfunnsborgere kan få igjen for skattepengene våre. Et godt helsetilbud må være innen rekkevidde – uansett hvor i landet vi bor.

Når den sittende statsministeren sier hun håper at kvinner i Norge vil føde flere barn, er det betimelig å spørre om denne raseringen av tilbudet til gravide og fødende anses egnet til å motivere til flere fødsler? Som gravid og fødende kvinne er man på sitt mest sårbare, og å vite at man blir ivaretatt på en god, omsorgsfull og sikker måte, bør være et minimum. SV ønsker derfor å reversere stengingen av fødeavdelinger rundt omkring i landet. Nærhet til folk bør være regelen og ikke unntaket når vi snakker om et anstendig helsetilbud til de mange og ikke til de få.

U5: Datalagring må vera demokratisk styrt

Forslagsstiller: Rogaland SV

Datasenterbransjen er på jakt etter kraft og areal, og ønskjer å etablera seg fleire stader i Noreg. Kommunar blir lokka med påstandar om at det vil gi mange arbeidsplassar, og forsøkt pressa til å bestemma seg raskt.

SV meiner det er grunn til å tenka seg nøye om før ein eventuelt tillet slike etableringar. Det trengst ein nasjonal strategi for datasenter i Noreg, med tydelege vilkår og krav. I tillegg trengst det gode regionale strategiar i fylka, som ser fylket under eitt og vel dei mest eigna stadene. Fram til slike strategiar er på plass seier me nei til storskala datasenter.

Det må vera opne og demokratiske prosessar rundt etablering av datasenter, og krav til rett rekkefølge i saksprosessane. Næringslivet skal ikkje vera drivar i prosessen, og lokaldemokratiet må sikrast før næringslivet legg føringar. SV vil også ha openheit om kva som faktisk skal lagrast.

Samfunnet treng datalagring, men det er ikkje opplagt at det må skje på store samanhengande areal. Dei føreslåtte etableringane av storskala datasenter baserer seg på ein forretningsmodell der mange serverar blir samla på ein stad, og der drift og vedlikehald blir utført av innleigd og i stor grad utanlandsk arbeidskraft. SV viser til at mykje datalagring allereie skjer internt i verksemdar og i mindre skala. Dette er fornuftig mellom anna fordi det legg til rette for meir lokal kompetanse og faste arbeidsplassar.

Kampen om areal og kraft hardnar til, og det er eit sterkt behov for å prioritera desse ressursane til det beste for miljøet og fellesskapet. Nedbygginga av natur og matjord har allereie skapt ei naturkrise som truar livsgrunnlaget for framtidige generasjonar. Elektrisk kraft har me førebels nok av i Noreg, men også det vil bli ein knapp ressurs i framtida.

All bruk av areal og kraft må derfor prioriterast ut frå samfunnsnytte, og brukast mest mogleg effektivt. I ein nasjonal strategi må me derfor styra etter desse prinsippa:

- Kraft må prioriterast til dei verksemdene som skaper flest høgproduktive og varige arbeidsplassar.
- Det må stillast som vilkår at overskotsvarmen blir utnytta.
- Datasenter skal ikkje få subsidiert elavgift slik som industrien, men må betala vanleg pris for straumen.
- Det må veljast areal med minst mogleg konflikt. Dyrka mark, innmarksbeite og verdifulle naturområde må vernast mot ei kvar nedbygging.
- Det må stillast krav om lokale, faste arbeidsplassar og teknologioverføring til Noreg.

Datalagring er ei verksemd i kraftig vekst, og er for ein stor del knytt til dei store teknologiselskapa si aukande makt over liva våre. Forretningsmodellen til desse selskapa er å overvaka og samla informasjon om oss. Det er ei farleg utvikling. Samtidig som det trengst demokratisk styring med areal og kraft til fellesskapets beste, trengst det derfor også regulering av teknologiselskapa og demokratisk kontroll over teknologien. Digital infrastruktur bør eigast av det offentlege, og personvernet må styrkast radikalt.

41 Teknologi skal ikkje brukast til å styra oss. Menneska skal styra teknologien i felleskap og til
42 felleskapets beste.

43

U6: Framtidig sykehusstruktur i Helse Sør-Øst

Forslagsstiller: Nordre Aker SV, Alna SV, Bjerke SV, Frogner SV, Grorud SV, Nordstrand SV, Søndre Nordstrand SV, Ullern SV, Vestre Aker SV, Østensjø SV, Gamle Oslo SV, St. Hanshaugen SV, Sagene SV, Oslo Sosialistiske Studenter og Stovner SV.

Rask og god helsehjelp, uavhengig av bakgrunn og økonomi, er en av de største verdiene vi har i det norske samfunnet. Gode sykehus er en viktig del av dette. De sikrer trygghet, forutsigbarhet og hensiktsmessige pasientforløp.

Det har lenge pågått en debatt med skiftende planer for sykehusstilbudet i Norges største helseregion, som omfatter en befolkning på 2,5 -3 mill. innbyggere.

Regionens største og dyreste prosjekt er sykehusplanene for Oslo. Helse Sør-Østs sykehusplaner for Oslo innebærer nedleggelse og salg av Ullevål, med oppsplitting av blant annet Norges største og mest komplette akuttmedisinske tilbud. Ullevål behandler pasienter fra hele helseregionen og er en viktig del av hele landets medisinske akuttberedskap. Samtidig planlegges et kombinert lokal- og regionssykehus på Gaustad, med bygg som er overdimensjonerte for tomten, og et sykehus på Aker som med dagens planlagte størrelse ikke en gang vil kunne bli lokalsykehus for hele Groruddalen. Samlet sett vil HSØs sykehusplaner ikke gi reell økt kapasitet for Oslos økende og aldrende befolkning.

Alternative utredninger har i tillegg vist at HSØs sykehusplaner er uforholdsmessig dyre. En gradvis utbygging av Ullevål sykehus og et lokalsykehus med riktig kapasitet for hele Groruddalen på Aker, vil bli vesentlig billigere, sannsynligvis rundt 20 mdr. kr. Dette vil innebære en viktig besparelse for hele helseregionen, noe som gir et betydelig større handlingsrom for å kunne oppruste og bygge nye sykehus ellers i helseregionen. Besparelsen øker også midlene sykehusene vil ha til rådighet til pasientbehandling. Et lokalsykehus for hele Groruddalen vil i tillegg gi sårt tiltrengt avlastning for AHUS, som per i dag har store kapasitetsproblemer.

Flere ganger i løpet av prosjektperioden har det blitt påpekt stor risiko. Blant annet baserer Helse Sør-Østs planer seg på helse- og omsorgsminister Bent Høyres fastsatte «mål bilde» fra 2016, ikke på en fullstendig utredning der også nullalternativet (ingen endring) utredes. I tillegg er den såkalte belysningen av Ullevålnalternativet basert på en allerede erkjent urealistisk løsning. Oslo Plan- og bygningsetat har så langt heller ikke anbefalt godkjenning av HSØs omreguleringssøknad for Gaustadtomta og lite tyder på at HSØs siste justering av planene vil endre denne vurderingen.

I lys av all kunnskap, regulerings- og økonomisk risiko og sannsynlige konsekvenser for hele helseregionen vil SV at:

- Aker sykehus snarest blir et fullverdig lokalsykehus for hele Groruddalen.
- Avvikling og salg av Ullevål sykehus ikke gjennomføres.
- En skikkelig utredning av en alternativ sykehushusløsning med opprustning og fortsatt bruk av Ullevålsykehus skal gjennomføres snarest. Utredningen må sikres tilstrekkelige ressurser for raskest mulig gjennomføring.

U7: Muligheter til å lykkes - En sosialistisk politikk for videregående skole

Forslagsstiller: Sosialistisk Ungdom

De økende forskjellene i makt og rikdom gjør at det er et stort behov for en sosialistisk skolepolitikk. Skolen er en av de viktigste arenaene for å utjevne sosiale forskjeller. Dessverre har ikke den norske skolen lykkes godt nok med å sikre like muligheter til alle elever. Hvis foreldrene dine har høyere utdanning er det mer sannsynlig at du får gode karakterer, at du fullfører videregående og at du begynner å studere på et universitet eller en høyskole.

En ny skolepolitikk er viktig for hver enkelt elev, men også for hele samfunnet. For å skape en skole der alle elever har mulighet til å lykkes trengs det en ny politikk for videregående skole.

Læring og rettferdige vurderingsformer - ikke testing, pugging og glemming

Høyresiden har skapt en skole med et ensidig fokus på testing. Det gjør at det lønner seg å pugge og glemme – i stedet for å lære. Elever opplever et voldsomt press for å prestere på skolen. Mange har prøver, innleveringer og presentasjoner nesten hver eneste dag. Det skaper ikke læringsglede. 7 av 10 jenter på dagens videregående skole sliter med plager i hverdagen som følge av stresset på skolen.

Dagens eksamensordning er et godt eksempel på hvordan skolen legger opp til prestasjon fremfor læring. På førsteåret på studieforbereende linjer i videregående skole er det kun én av fem som blir tilfeldig trukket opp i eksamen. Dette er et unødvendig stressmoment for elevene, og har hverken et forskningsmessig eller pedagogisk formål. På tredje videregående på studiespesialiserende linje kommer alle elever opp i norsk skriftlig, i tillegg til to skriftlige eksamener og en muntlig eksamen. Det er tilfeldig hvilket fag du kommer opp i. Noen har flaks og kommer opp i sitt beste fag, andre har uflaks og kommer opp i sitt dårligste fag. Noen er så nervøse at de ikke klarer å prestere, andre er gode på å prestere under press. Det er en umulig oppgave å formidle alt du har lært i løpet av flere års skolegang i løpet av fem timer på eksamen. Eksamensordningen er grunnleggende urettferdig, den fremmer ikke læring og det er en dårlig vurderingsform.

Eksamen er også med på å ødelegge for læring i norske klasserom. «Jeg genuint hater påvirkningen eksamen har på meg og valgene jeg gjør for undervisningen» skrev ungdomsskolelærer Simen Spurkland i Aftenposten 6. mars 2018. Han forklarer at så lenge eksamen er i skolen må han veie læring opp mot eksamensresultater. Dette er et tydelig varsel.

Eksamen ble innført for 1400 år siden i Kina fordi det var en effektiv måte å teste embetsverket på. I stedet for en gammeldags eksamensordning vil SV innføre mappevurdering med ekstern sensor. Dette gir elevene forutsigbarhet og mulighet til å vise hva de kan gjennom hele året. Elevene og lærerne fortjener en ny vurderingsform som ikke skaper en «pugge og glemme»-skole, men heller fremmer læring og kunnskap.

42 **En skole som ikke gir opp eleven når eleven har gitt opp skolen**

43 Høyre-regjeringens svar på hvordan fraværet skal ned var å innføre en rigid fraværsgrense i
44 videregående skole. Det førte til de største elevstreikene man noensinne hadde sett. Elevene
45 streiket fordi de vil ha en skole som følger opp de som sliter heller enn å møte alle elever med
46 mistillit og byråkratisk regelverk. De ble ikke hørt. Høyresidens fraværsgrense ble innført og
47 nå tar de fra deg vitnemålet hvis du går glipp av tre gymtimer.

48 FaFo sin evaluering av fraværsgrensa finner at noen elever befinner seg i det de kaller
49 «fraværsgrensens dødsvinkel». Dette er elever som har redusert fraværet etter
50 fraværsgrensen, men ikke nok til å få vurdering i alle fag. For dem har sannsynligheten for å
51 få «ikke vurderingsgrunnlag» i ett eller flere fag økt med om lag 10 prosent. Særlig for elever
52 med innvandrerbakgrunn er det en markant økning som får «ikke vurdert» i ett eller flere fag.
53 FaFo sin evaluering av fraværsgrensa fastslår at fraværsgrensa gjør det vanskelig for mange
54 av de elevene som strever mest å fullføre og bestå videregående opplæring. Det er
55 komplekse grunner til at elever er borte fra skolen, det kan være psykiske utfordringer,
56 vanskelig situasjon i hjemmet eller at opplæringen er for dårlig.

57 Å true med å kaste elever som sliter ut av skolen er ikke løsningen for å få flere gjennom
58 skoleløpet. Det er en behandling av symptomet, ikke problemet. Om skolen skal være
59 tilpasset et mangfold av elever må den også kunne vise skjønn og forståelse for de ulike
60 elevenes situasjon. Norge har ikke råd til en skole hvor 2 av 5 ikke fullfører videregående
61 opplæring. Vi trenger en skole som ikke gir opp eleven når eleven har gitt opp skolen.

62 **Tillit til lærere og mer ressurser - ikke effektivisering og byråkratisering**

63 Det er ikke bare elevene som trenger en skole med flere ressurser og mer tillit for å lykkes.
64 Lærere har fått stadig mindre tillit til å utøve yrket sitt. Hverdagen som lærer preges av høyt
65 arbeidspress, overfylte klasserom og lite ekstra tid og ressurser til å bygge relasjon til hver av
66 elevene. Over halvparten av lærerne har vurdert å søke jobb utenfor skolen.

67 Derfor er det på tide med en tillitsreform i skolen. Det er lærerne som vet best hvordan vi i
68 praksis skal skape en skole der elevene lærer mest mulig. Politikerne sin jobb må være å
69 stille opp med skikkelig finansiering så det er nok folk på jobb til å gjøre den jobben som
70 trengs. En tillitsreform må derfor følges opp med oppbemanning i skolen. Vi trenger flere
71 lærere, spesialpedagoger, sosiallærere, miljøterapeuter og helsesykepleiere for å skape en
72 skole der alle har like muligheter til å lykkes.

73 **Rett til å fullføre**

74 Frafallet fra videregående opplæring er klart høyest innenfor yrkesfaglige
75 utdanningsprogrammer. Det er ikke så rart når tusenvis av yrkesfagelever står uten
76 læreplass. Alle som starter på videregående, må ha mulighet til å fullføre. Dessverre er det
77 ikke slik i dag. Elever som kunne blitt morgendagens fagarbeidere faller fra og får ikke brukt
78 utdanningen sin, kun fordi de ikke fikk læreplass. At yrkesfagelever ikke har samme rett til å
79 fullføre utdanningen sin som elever på studieforberedende linjer viser et skille i hvilken
80 kunnskap som verdsettes i et kapitalistisk samfunn.

81 Det er hverken god bruk av offentlige midler eller rettferdig overfor de ungdommene som
82 ønsker å bygge fremtidens Norge at politikere fraskriver seg ansvaret for at halvparten av
83 elevene skal få fullføre videregående. Vi må lovfeste retten til læreplass slik at det blir et
84 offentlig ansvar å opprette og stimulere til arbeidsplasser. Alle elever må få rett til å fullføre
85 skolegangen sin.

86 **En videregående skole for fremtiden**

87 Vi trenger en skole som gir alle muligheten til å lykkes. Derfor må vi fjerne den rigide
88 fraværsgrensa, ha mindre teori og mer praktisk yrkesfaglig opplæring og vi må fjerne
89 eksamen og la elevene vise hva vi faktisk kan. Da har vi et grunnlag for å bruke skolen som
90 en arena for å utjevne de økende forskjellene i Norge.

91 SV kjemper for en skole som utjevner sosiale forskjeller og der alle har mulighet til å lykkes.

92 **SV vil:**

- 93 • Fjerne fraværsgrensa, og oppbemanne på skolene så hver enkelt elev får den
94 oppfølgingen de trenger.
- 95 • Gjennomføre en tillitsreform i skolen.
- 96 • Avskaffe dagens eksamensordning, og innføre mappevurdering.
- 97 • Lovfeste retten til læreplass og innføre en læreplassgaranti.
- 98 • Innføre en rett til å fullføre videregående skole.

99

1 U8: Norge må verne om asylretten

2 **Forslagsstiller:** Rogaland SV

3 Asylretten i Norge er under press. De siste årene har det blitt innført flere innstramninger i
4 norsk asylpolitikk som har hevet terskelen for å få asyl i Norge, og som har fratatt rettigheter
5 til de som får asyl. FNs høykommissær for flyktninger har ved flere anledninger kritisert
6 Norges asylpolitikk for å være i strid med flyktningkonvensjonen og grunnleggende
7 menneskerettigheter.

8 Allikevel blir det foreslått ytterligere innstramninger. Stortinget vedtok 7. desember 2020 et
9 forslag fra Arbeiderpartiet som ber regjeringen komme med forslag til lovendringer som skal
10 begrense retten til familiegjenforening samt utvide bruken av midlertidige tillatelser ved
11 subsidiær beskyttelse.

12 Arbeiderpartiet har i tillegg vedtatt en migrasjonspolitikk som legger opp til at flyktningstatus i
13 Norge i henhold til flyktningkonvensjonen skal forbeholdes mennesker som er individuelt
14 forfulgte. Krigsflyktninger skal i økende grad få subsidiær beskyttelse og dermed færre
15 rettigheter i Norge. Dette vil også være i strid med retningslinjer fra FNs høykommissær for
16 flyktninger.

17 Dersom denne politikken blir vedtatt og gjennomført vil det innebære en sterk svekkelse av
18 asylretten i Norge. Det vil og hemme integreringen, ettersom det er godt dokumentert at
19 flyktninger som ikke har familien med seg og som må leve over lengre tid med usikkerhet og
20 midlertidighet har vanskeligere for å fokusere på aktiviteter som fremmer integrering. En
21 langsiktig konsekvens av denne politikken kan bli at hele familier vil føle seg tvunget til å
22 flykte sammen, og at flere kvinner og barn dermed må utsette seg for risikoen ved livsfarlige
23 fluktruter.

24 SV vil jobbe for å verne om asylretten og for at alle som har krav på beskyttelse skal få asyl i
25 Norge i henhold til flyktningkonvensjonen. Krigsflyktninger skal få samme beskyttelse som
26 individuelt forfulgte, og alle som får beskyttelse skal ha rett til familiegjenforening.

27

U9: Landstrøm til oljeutvinning er et blindspor i klimakampen

Forslagsstiller: Vestland SV

Klimagassutslippene fra petroleumsaktiviteter på norsk sokkel har økt med 78% de siste tretti årene, og står i dag for 28% av Norges totale klimagassutslipp. Gassturbiner brukt til kraftproduksjon på plattformene og faking står for en vesentlig andel av de samlede CO₂-utslippene fra sokkelen. For at Norge skal klare sine forpliktelser i Parisavtalen og kutte innenlandske utslipp, er det vesentlig å redusere disse utslippene. Elektrifisering av sokkelen kan derfor lett fremstå som et nødvendig og riktig tiltak i klimakampen. Likevel er dette et farlig blindspor hvis målet er å bekjempe farlige klimaendringer.

At Equinor nå vil satse 50 mrd på å elektrifisere norsk sokkel burde få alle varselklokker til å ringe. For Equinor er dette en god investering fordi det reduserer selskapets utgifter til fremtidig CO₂-avgift, samtidig som de tjener mer på å selge mer av gassen som uansett produseres. Da kan Equinor bygge sitt nye omdømme som et «grønt» selskap, samtidig som de store investeringene og infrastrukturen som elektrifisering medfører etter all sannsynlighet vil bidra til å forlenge oljealderen. Elektrifisering er dermed først og fremst god, gammeldags grønnvasking, slik Naturvernforbundet har påpekt.

Vi bør også bekymre oss for hvor kraften til elektrifisering skal komme fra. Elektrifisering krever stor tilførsel av energi, og dersom denne skal komme fra land, vil det føre til et stort press på å bygge ut mer vindkraft, og flere vassdrag vil komme under press for utbygging. Samtidig vil energi som kunne blitt brukt til å elektrifisere og bygge ut landbasert grønn industri bli brukt i fossilbransjen isteden. Dette er sløsing med rein energi.

Hvis Equinor mente alvor med å bli et bredt energiselskap, burde de bruke sine 50 mrd på helt andre ting: storstilt satsing på energisparing og fornybare energikilder som jord-, berg-, og sjøvarme, solkraft, oppgradering av vannkraft eller lignende.

Istedenfor å satse milliarder på å bygge en infrastruktur for fortsatt olje- og gassutvinning, trenger vi en plan for nedtrapping av petroleumssektoren. Vi har begrenset med fornybar strøm, og da bør vi bruke den til å fase ut fossil energibruk i andre sektorer som vi ønsker å satse på for fremtiden.

Det haster å gjøre store klimakutt. Elektrifisering av norsk sokkel kommer til å ta svært lang tid. Dette er tid vi ikke har hvis vi skal klare å nå målene i Parisavtalen og hindre farlige klimaendringer.

Det er forbrenningen av olje og gass eksportert fra Norge, og ikke selve produksjonen, som står for de største utslippene. Besparelsen ved elektrifisering utgjør bare noen få prosent av utslippene knyttet til forbrenningen av olje og gass utenfor Norge. Klimagevinsten av elektrifisering er tilnærmet null, kanskje til og med negativ hvis det betyr færre grønne omstillingstiltak på land fordi de store pengene brukes til å holde liv i petroleumsbransjen. Det har vi verken råd eller tid til!

Det er kun gjennom kraftig økte CO₂-avgifter på sokkelen, kombinert med et pålegg om at oljenæringen må skaffe strømmen selv gjennom oppbygging av offshore havvind, at elektrifisering av sokkelen kan forsvares. Da kan elektrifiseringen bidra til å bygge ut ny alternativ industri, og slik forsvare de store investeringene

43 SV krever ny retning i klimakampen. Å satse på elektrifisering er et blindspor som kan koste
44 oss dyrt. Derfor vil SV heller:

- 45 • La oljen ligge. Vi har allerede funnet mer olje enn vi kan forbrenne, og SV går derfor
46 imot nye utvinningstillatelser og gradvis trappe ned oljeutvinningen på norsk sokkel.
- 47 • Satse de store pengene på energisparing og på å omstille og satse på grønn
48 landbasert industri basert på fornybare energikilder.
- 49 • Vurdere elektrifisering av norsk sokkel kun når dette gjelder utvinningstillatelser som
50 er allerede er godkjent utover 2030 og stille krav om at kraften ikke skal komme fra
51 land, og ved å pålegge Equinor å elektrifisere gjennom flytende havvind. Da kan
52 investeringene brukes videre når oljekranene stenges.

53

U10: Eit berekraftig landbruk

Forslagsstiller: Vestland SV

Folketalet går ned på bygda og gardsbruk vert lagt ned. Veret vert villare og landbruket har klimautslepp.

Koronaåret 2020 har lært oss at Noreg må auke graden av sjølvberging både på mat og anna. Pandemiar, klimakrise og andre kriser kan fort føre til at det å flytte matvarer og driftsmiddel over lange strekningar vert uråd. Det siste er uansett lite klimavenleg.

Folkemengda i verda aukar samstundes med at klima endrar seg og mange stader vert det vanskeleg å halde oppe produksjonen av mat.

Store jordbruksareal går ut av drift, og jordbruket si rolle i distriktsbusetjinga minkar. I Vestland fylke er over 20 prosent av jordbruksarealet ute av drift.

Klimakrisa må løysast samstundes som det biologiske mangfaldet må sikrast. SV meiner at auka satsing på landbruket og skogbruket er eit kinderegg i denne samanhengen.

SV meiner at vi også her må ta vare på matjorda, og vi må ha eit landbruk som brukar mest mogleg lokale ressursar i produksjonen av mat.

Framtidas landbrukspraksis må bygge jord, vere regenerativt og karbonbindande.

Det krev ein ny landbrukspraksis med bruk av all dyrka jord og utnytting av beite. Det måtte verte slutt på å bygge ned matjord. Matproduksjonen må i større mon bygge på lokale, fornybare ressursar.

Matproduksjonen er ein biologisk produksjon der sola er energikjelda. Plantene omset denne energien til mat for folk og dyr. Desse prosessane gjev verdfull næring, men også utslepp av karbon og metan. Landbruket og Staten har avtale om å redusere utsleppa av karbon og å binde meir karbon i jorda. Her trengs ny kunnskap om jord og jordbruk og truleg også om husdyr og plantedyrking.

I jordbruksavtala i 2014 då Framstegspartiet styrte landbruksdepartementet vart det ei omlegging. Dei største bruka vart prioriterte framfor mindre. Same retninga har halde fram også i åra etterpå. Dette har ført til at vestlandsbonden og andre med relativt små bruk, har tapt. Mange mindre bruk er nedlagde og produksjonen vert samla på færre og større bruk. Bruk med fleire produksjonar forsvinn, det vert meir spesialisering, og på mange bruk vert det monokultur.

Politikken vi fører gjev oss den utviklinga av landbruket vi vil ha. SV meiner vi bør legge om politikken frå å prioritere kortsiktige stordriftsfordelar til eit landbruk der kunnskap om biologiske samanhengar må styre politikken. Verkemidla i landbruket må vere langsiktige. Vi må auke kunnskapen om korleis drift av jord og skog kan vere ein viktig reiskap i å betre klimaet og det biologiske mangfaldet og setje utøvarane i desse næringane i stand til å gjere dette viktige arbeidet.

SV vil:

- Halde oppe talet på gardsbruk i drift og oppretthalde eller auke verdiskapinga i landbruket.
- Auke sjølvforsyningsgraden til 50 % innan fem år.

- 41 • Ta i bruk all dyrka jord og nytte utmarksbeite mykje meir. Dette vil gje meir levande
42 bygder, matvaretryggleik og auke karbonbindinga i jord.
- 43 • At investeringsmidlar må gå til å utvikle landbruket, gje meir mangfald og betre
44 utnytting av ressursane på garden.
- 45 • At dei mindre bruka vert prioriterte og at jordbruksavtalemidlar vert knytt til utnytting av
46 areal og andre lokale ressursar.
- 47 • Ha eit løft for økologisk landbruk i jordbruksavtala.
- 48 • Stimulere karbonbindande praksis gjennom jordbruksavtala
- 49 • Ikkje tillate nedlegging av bruk gjennom utskiljing av våningshus og sal av jorda.
- 50 • Fremje produksjon av biokol, både som ny næring/ tilleggsnæring, for god
51 karbonbinding i jorda og som jordforbetrar.

52

U11: SV krever en verdig behandling av folk med kjønnsinkongruens

Forslagsstiller: Skeive sosialister

Det er på tide med en omfattende endring av behandlingstilbudet for mennesker som lever med kjønnsinkongruens. Nasjonalbehandlingstjeneste for personer med kjønnsinkongruens (NBTK) har per dags dato et monopol på behandling, men har gjennom flere år bevist at ikke de kan ivareta pasientgruppen på en rettferdig og verdig måte.

Rikshospitalet har blitt kritisert både nasjonalt og internasjonalt for sin metode og behandlingspraksis. Som eneste offentlige behandlingstilbud avviser de flere enn de behandler. Det presser mennesker til å gå til det private og betale dyre summer for å få hjelp, eller leve uten behandling. Rikshospitalet har i lang tid fått kritikk for å operere etter utdaterte kjønnsroller, og flere med kjønnsinkongruens opplever press for å lyve på seg visse personlighetstrekk for å passe bedre inn i «boksen» som de forventes å passe inn i for å kunne få en rettferdig behandling.

NBTK er ikke oppdatert på nyere forskning og behandling av transmennesker. I Skeiv Ungdom sitt opprop mot Riksens NBTK fra 2019 skriver de om en behandling som presser folk til å tilpasse seg behandlingen, framfor en behandling tilpasset folkene som har behov for det. For å i det hele tatt vurderes av NBTK må man per dags dato dra på utredning hos BUP (Barne- og Ungdomspsykiatrien) eller DPS (Distriktpsikiatrisisk senter). Etter det overses hele den tidligere utredningen når pasienten kommer til DPS, da monopolet gjør at det kun er de som kan avgjøre diagnostisering og behandling. I tråd med WHO (World Health Organization) sitt diagnosesystem ICD-11, forutsetter ikke retningslinjene fra Helsedirektoratet forutgående utredning fra DPS. Kravet fra NBTK fører til at det tar veldig lang tid å få hjelp, men også at folk faktisk ikke får noe tilbud fra DPS, og dermed blir det enda vanskeligere å komme til hos NBTK.

En henvisning til NBTK fører til en ventetid på alt fra et par måneder til opp mot et år. Etter det er du på timer for å kartlegge om diagnosen fins, hvor NBTK baserer seg på en pakkeløsning som er normativ, og bygget på utdaterte kjønnsroller som skal ha som formål at pasientene «passerer» i så stor grad som mulig. Denne måten å diagnostisere transmennesker på baserer seg på forskning som fortsetter å putte folk med kjønnsinkongruens i boksen «psykisk syke». Dette er feil ifølge WHO (World Health Organization) som har oppdatert diagnosen fra å være en sykdom, til å være en tilstand i sine manualer.

Et bedre behandlingstilbud må sikre at alle som opplever kjønnsinkongruens og kjønnsdysfori får behandlingen de har behov for. Vi må jobbe for en omfattende kompetanseheving av behandlere, som er både tverrfaglig og normkritisk. I diskusjonene om behandlingsmodellene bør også pasientorganisasjonene inkluderes.

Helseregionene har fått i oppgave å opprette regionale sentre for kjønnsinkongruens, med bakgrunn i de nye retningslinjene som ble offentliggjort juni 2020. Fagdirektørene i Helse Vest, Nord, og Midt satte sammen en arbeidsgruppe som skulle skissere hvordan organiseringen av slike sentre skulle fungere. I denne gruppen var det manglende representasjon av transmennesker, og i sluttrapporten til arbeidsgruppen konkluderes det med at all medisinsk og kirurgisk behandling fortsatt skal gjennomføres av Rikshospitalet.

44 Dette strider med helsedirektoratets retningslinjer og går direkte mot mulighetene til en mer
45 verdig behandling for dem av oss med kjønnsinkongruens.

46 Ifølge en rapport av PKI (Pasientorganisasjonen for kjønnsinkongruens) har opp mot 80% et
47 ønske og behov om å kunne behandles nær der man selv bor. Denne gruppen er også en
48 særlig sårbar gruppe i samfunnet, som utsettes for mye hat, og diskriminering -ikke bare som
49 enkeltmennesker, men òg på institusjonelt plan. NBTk melder selv at opp mot 70 prosent av
50 deres pasientgruppe også lever med psykiske lidelser som angst og depresjon, og at opp mot
51 $\frac{3}{4}$ av alle transmennesker har vurdert å ta sitt eget liv.

52 At arbeidsgruppen for regionale sentre for folk med kjønnsinkongruens ikke hadde en bredere
53 inkludering av organisasjoner med mye kompetanse innenfor feltet er derfor svært
54 problematisk.

55 **SV krever:**

- 56 • At det regionale tilbudet for behandling av folk med kjønnsinkongruens skal inkludere
57 hormonbehandling, pubertetsutsettende behandling, og kirurgisk behandling av bryst
58 og brystkasse, men ikke genital, høyspesialisert kirurgi.
- 59 • Et kompetanseløft blant fastleger for å kunne skrive ut og kontrollere bruk av
60 hormoner lokalt.
- 61 • At dagens plan om å legge av 2 millioner kroner til regionalt behandlingssenter for
62 kjønnsinkongruens økes, og at tilbudet gjøres stort nok til å fange opp pasientgruppen
63 i fylket.

64

U12: Vi trenger et nasjonalt mål om folketallsvekst i distriktene

Forslagsstiller: Nordland SV

De siste femti årene har Norge fått 1,5 millioner flere innbyggere, men disse menneskene har i all hovedsak slått seg ned i sentrale strøk og storbyene. Man kan diskutere hva som gjør et sted til et godt sted å bo, men uavhengig av definisjoner må man forutsette at et godt sted å bo også er et sted folk faktisk ønsker å bo. Utviklingen de siste femti år viser at distriktene i så måte sakker akterut.

Det at distriktene ikke tar sin del av folketallsveksten har mange konsekvenser, noe flere NOUer har belyst det siste året. Blant de mest åpenbare er en stadig eldre befolkning og problemer med rekruttering til arbeidsplasser både i privat næringsliv og i det offentlige. Et annet element er at når distriktsfylker får en mindre andel av landets befolkning, reduseres også representasjonen i Stortinget, og med det innflytelsen i diskusjonen om hvordan trenden kan snus. Demografiutfordringen er mangefasettert, og krever et helhetlig svar.

For Sosialistisk Venstreparti fremstår det som åpenbart at det trenges en styrking av distriktpolitikken både med henblikk på personrettede tiltak, virkemiddelapparatet, organiseringen og den geografiske fordelingen av helsetilbud og høyere utdanning, kontroll med naturressurser og utvikling av samferdsel og infrastruktur. Det er imidlertid også nødvendig med en overordnet målsetning som kan si oss noe om hvordan det totale arbeidet slår ut, og når vi kan si at vi har lyktes. I stedet for at debatten skal gå i de samme vante sporene, må innbyggerne få klar beskjed om at utviklingen ikke er gitt på forhånd, men er resultatet av politisk prioritering.

Sosialistisk Venstreparti mener på denne bakgrunn det er nødvendig med en nasjonal målsetning om folketallsvekst i distriktene. Vedtatt politikk må ses i sammenheng, med et klart mål om at hele landet skal være attraktivt å bo i. Uten mennesker er landet bare geografi.

U13: Nei til sterkt forurensende gasskraftverk

Forslagsstiller: Unni Berge, landsstyret

Oljeindustriens hang til produksjon ved hjelp av sterkt forurensende gasskraftverk, er en hovedårsak til at Norge er et land med høye klimagassutslipp per innbygger. Oljeindustriens gasskraftverk er hovedårsak til at oljeindustrien står for om lag 25 prosent av de totale klimagassutslippene i Norge, og oljeindustrien har økt sine utslipp med over 70 prosent siden 1990.

De sterkt forurensede gasskraftverkene på norsk sokkel må legges ned. Skjer ikke dette, tar ikke Norge sitt ansvar for klimakutt. SV har alltid kjempet mot sterkt forurensende gasskraftverk, både på land og til havs. Sterkt forurensende gasskraftverk har ingen plass i SVs klimaplan for 2030.

Oljeindustrien ønsker alltid å bygge ut oljeproduksjon på enkleste måte, og den forurenses oftest. Det viser erfaringene og de sterkt forurensende gasskraftverkene de bygde ut gassfeltet Snøhvit i 2000 og oljefeltet Skarv i 2007 og da de reinvesterte i Ekofisk i 2011. Resultatet er kraftig økning i norske klimagassutslipp. Så lenge man har oljeindustri i Norge, er det totalt uansvarlig å ikke stille utslippskrav til industrien.

I 2014 sto SV i fremste rekke for å sikre Stortingsvedtakene som gjør at Norge for første gang på flere tiår nå har brutt trenden med utslippsvekst. Oljeselskapene og regjeringen ønsket ikke å elektrifisere Utsirahøyden da Johan Sverdrup-feltet ble utbygd. SV gikk mot hele utbyggingen fordi vi mente oljealderen burde gå mot slutten. Men da stortingsflertallet likevel gikk for utbygging, var det viktig å hindre at utbyggingen ikke samtidig ødela klimamålene Norge hadde satt seg. Etter hard politisk kamp, fikk SV flertall. Det skulle stilles utslippskrav til oljeindustrien.

Vedtaket i SV presset gjennom i 2014 sikret at tre produserende plattformer i 2022 vil erstatte sterkt forurensende gasskraftverk med utslippsfri kraft fra land og dermed kutte 470.000 tonn CO2 hvert eneste år. Det tilsvarer utslippene til om lag 235.000 biler på fossilt drivstoff. De totale årlige utslippsbesparelsene som følge av kraft fra land til Utsirahøyden er anslått til å være 1,2 millioner tonn CO2.

Verden har allerede funne mer olje, kull og gass enn klimaet tåler å hente ut om vi skal unngå ødeleggende klimaendringer. SV sier derfor nei til å gi oljeindustrien nye letetillatelser for å finne mer fossil energi. Forlengelse av eksisterende utvinningstillatelser må ikke gis automatisk, men vurderes etter strenge krav til lønnsomhet og påvirkning på klima og miljø. Petroleumsvirksomhet som fremdeles skal være i drift, må stilles utslippskrav til. Det betyr at de elektrifiseres med fornybar energi, heller enn å driftes med fossil gasskraft. SV skal kjempe for å legge ned gasskraftverket på Melkøya og gasskraftverkene på norsk sokkel.

Elektrifisering av sokkelen bør være en katalysator for utbygging av off-shore havvind. Det er stort behov for fornybar energi i en verden som skal bli kvitt sin avhengighet etter fossil energi i kampen for å bekjempe de farlige klimaendringene. Etter hvert som oljevirksomheten fases ut, kan kraften fra havvinden også gå til å erstatte annen fossil energibruk og til å skape industriutvikling.

U14: Kulturskoleloven må styrkes og bevares i opplæringsloven

Forslagsstiller: Søndre Nordstrand SV

5. juni 1997 var en merkedag for kulturskolen. Paragraf 13.6 i opplæringsloven ble vedtatt, noe som sikret et kulturskoletilbud i alle landets kommuner. «Alle kommuner skal alene eller i samarbeid med andre kommuner ha et musikk- og kulturskoletilbud til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet ellers». Siden dette vedtaket har kulturskolene vært et lokalt kompetansemiljø for estetiske fag over hele landet. SV vil bevare kulturskoleloven i opplæringsloven og styrke den ytterligere for også å si noe om innholdet i tilbudet. Samarbeidet mellom kulturskolen og grunnskolen skal styrkes, og kulturskolen skal bli en del av grunnopplæringen. Det må utarbeides en forskrift som regulerer egenbetaling, ventelister, styring og kompetanse blant rektorer og lærere.

I læreplanverket for grunnskolen, fagfornyelsen 2020 kan vi blant annet lese følgende: «... i et større perspektiv er skapende læringsprosesser også en forutsetning for elevenes danning og identitetsutvikling. Skolen skal verdsette og stimulere elevenes vitebegjær og skaperkraft, og elevene skal få bruke sine skapende krefter gjennom hele grunnopplæringen»

SV har bestandig stått for et bredt kunnskapssyn og jobber for å styrke de estetiske fagene i grunnskolen. Kulturskolen har lærerkrefter med høy utdannelse, tung kompetanse og erfaring innen sine fag og vil slik være en naturlig samarbeidspart for grunnskolen. SV skal jobbe for lokalt tilpassede løsninger der kulturskolen blir en viktig bidragsyter i både barnehager, skoler, SFO og lærerutdanninger i den enkelte kommune. Et eksempel kan være å lyse ut stillinger som er delt mellom kulturskolen og grunnskolen.

Det faglige og strukturelle arbeidet som gjøres på dette feltet vil svekkes dersom kulturskoleloven flyttes til kulturloven. Kulturskoleloven må styrkes og bevares i opplæringsloven, med tilhørighet til kunnskapsdepartementet. SV skal være en garantist for å videreutvikle kulturskolen som skoleslag.

Det er viktig å påpeke at dette samarbeidet ikke skal gå på bekostning av kulturskolens øvrige tilbud. Gjennom kulturskolene har barn og unge over hele landet tilgang til et sammenhengende utdanningsløp innen kunst og kulturfag på kommunenivå. Talent og interesser er selvsagt likt fordelt over hele Norge. Kulturskolen gir mulighet til fordypning innen musikk, dans teater og visuell kunst uansett hvor du bor. Ved å lovfeste også hvilke tilbud den enkelte kommune skal ha, som egenbetaling, ventelister, samarbeid med barnehager, grunnskole og SFO samt mulighet til fordypning og tradisjonell kulturskoleundervisning, vil SV styrke estetiske fag i opplæringen og samtidig gi barn og unge mulighet til individuell oppfølging over hele landet.

1 **U15: Norge må signere forbudet mot** 2 **atomvåpen!**

3 **Forslagsstiller:** Heming Olaussen, landsstyret

4 Foran Stortingsvalget 2017 stilte SV som et av sine fem ufravikelige krav at en ny regjering
5 måtte signere forbudet mot atomvåpen. I de fire årene som har gått har dette kravet fått økt
6 oppslutning både blant folk i Norge og internasjonalt. Over 50 land har ratifisert forbudet og
7 det trådte dermed i kraft fra 22. januar 2021.

8 I en stadig mer truende og uoversiktlig verdenssituasjon er det svært viktig at Norge signerer
9 et slikt forbud.

10 SVs landsmøte vil oppfordre alle norske partier, spesielt de rød-grønne partiene, til i
11 valgkampen å ta et klart standpunkt for at Norge skal signere forbudet snarest mulig. Skal et
12 regjeringsskifte etter valget bety en ny kurs for Norge, må en ny rød-grønn regjering signere
13 atomvåpenforbudet.

14 Norge må være en fredsnasjon i handling, ikke bare i ord!

15

U16: Styrk retten til fri rettshjelp og voldsoffererstatning, ikke svekk den!

Forslagsstiller: Kvinnepolitisk utvalg

Menns vold mot kvinner er et enormt samfunnsproblem. Regjeringens forslag til endring av loven om fri rettshjelp og voldsoffererstatning svekker rettssikkerheten til kvinner og andre som opplever diskriminering, seksuell trakassering og vold i stedet for å styrke den. Forslagene stiller seg i rekken av smålige kutt i ordninger for de av oss som trenger det mest.

Forslag til ny lov om fri rettshjelp

Dagens ordning om fri rettshjelp er overmoden for endring. Derfor ble det satt ned et utvalg som har sett på dagens ordning, og levert et forslag til ny lov om fri rettshjelp, "*Likhet for loven*". Forslaget er flere skritt i riktig retning, men det går ikke langt nok i å sikre alle innbyggere reell tilgang på rettshjelp. Utvalget foreslår at inntektsgrensa for å kunne få fri rettshjelp knyttes til grunnbeløpet i folketrygden, (G) og foreslår at den økes til 5G (ca 505 000 kr). Dette er bra, men når alle må betale 5 % av de totale utgiftene i saken kommer de med dårligst råd veldig dårlig ut.

Rettsikkerhet for de som utsettes for diskriminering

Utvalget foreslår at saker om likestilling og diskriminering ikke skal tas inn i ordningen om fri rettshjelp. Dette kan i mange tilfeller forsterke en maktskjevhet mellom den som er utsatt for diskriminering og motparten, ettersom motpart ofte stiller med bistand.

En annen utfordring er at det juridiske språket i saksbehandlingsprosessen er vanskelig å forstå for mange. Det kan være vanskelig for alle som ikke har jurisk utdanning, men vil særlig være vanskelig for de som ikke har norsk som morsmål. Likestillingsombudet og diskrimineringsnemnda har dessuten ingen tolketjeneste.

Rettsikkerhet for voldsofre

Det foreslås at saker om hjelp til søknad om voldsoffererstatning skal utelates fra fri rettshjelpsordningen. De fleste voldsoffer har verken ressurser eller kapasitet til å skrive en god nok søknad alene. Når det foreslås å kutte fri rettshjelp i disse sakene, er det i realiteten et steg mot å kutte hele ordningen med voldsoffererstatning for mange den er ment for.

I tillegg til dette er det foreslått en endring i loven om voldsoffererstatning. Slik loven står i dag, kan voldsofre få erstatning fra staten uten at deres sak har vært i domstolene og uten at voldsutøveren blir dømt for volden. Voldsoffer må anmelde volden, men de har likevel rett på erstatning om saken blir henlagt. I det nye forslaget til lov legges det derimot opp til at voldsofferet må anmelde forholdet, få saken opp i retten og tilkjennes erstatning gjennom dom av forholdet.

En anmeldelse, som er en stor nok påkjenning fra før, vil med dette bli enda tyngre. Samtidig vet vi at mange voldssaker blir henlagt som følge av utilstrekkelige bevis for volden. Fra en person blir utsatt for vold, til personen anmelder forholdet, kan det ofte gå flere år. Dette forekommer særlig ofte når volden er utøvd av en person i nær relasjon. I tillegg viser statistikken at voldssaker ofte henlegges på bakgrunn av ressursmangel i politiet og de juridiske systemene.

41 **Styrk rettssikkerheten**

42 Rettssikkerheten skal være lik og tilgjengelig for alle og da trenger vi målrettede tiltak.
43 Dagens tilgang til fri rettshjelp er for smal, og ordningen må utvides til å dekke flere
44 rettsområder enn den gjør i dag. Samtidig er det viktig at advokatene får tilstrekkelig med
45 tid til den enkelte saken. Klienten må føle seg sett og hørt, det er uakseptabelt at en
46 tidsbegrensning går utover kvaliteten på rettshjelpen. Samtidig må egenandelen for fri
47 rettshjelp fjernes for alle med inntekt under 3G, her må også forsørgerbyrde og gjeldsbyrde
48 tas med i beregningen. Det må gjøres fradrag for samtlige barn, og ikke settes et tak på fire
49 barn slik som det foreslås i utredningen.

50 De store taperne på endringene Regjeringen foreslår er kvinner utsatt for vold, seksuell
51 trakassering og diskriminering, personer med minoritetsbakgrunn utsatt for rasisme og folk
52 med dårlig råd. Dette skaper et klasseskille i hvem som får håndhevet rettighetene sine og
53 hvem som blir beskyttet av loven og ikke. SV mener at dette ikke kan godtas, og krever at
54 tilgangen til fri rettshjelp og voldsoffererstatning styrkes!

55 **SV krever:**

- 56 • Styrk ressursene i politiet og rettsvesenet
- 57 • De som trenger tolk må sikres tilgang til dette i møte med alle deler av rettsapparatet,
58 også LDO og Diskrimineringsnemnda
- 59 • At voldsoffererstatningen fortsatt kan tilkjennes uten krav om dom eller rettsforlik
- 60 • At det gis fri rettshjelp iblant annet saker om voldsoffererstatning, saker etter
61 likestillings- og diskrimineringsloven og ved vurdering av anmeldelse i bestemte saker
- 62 • At personer med inntekt under 3G ikke skal betale egenandel, og at forsørger- og
63 gjeldsbyrde alltid skal tas med i beregninga

64

1 **U17: Norge må signere forbudet mot** 2 **atomvåpen!**

3 **Forslagsstiller:** Frogner SV

4 Norge må signere forbudet mot atomvåpen! På landsmøtet i 2017 stilte SV en håndfull krav
5 for å støtte dannelsen av en ny regjering. Et av kravene var at en ny regjering måtte signere
6 forbudet mot atomvåpen. I de fire årene som har gått, har dette kravet fått økt oppslutning
7 både blant folk i Norge og internasjonalt. Over 50 land har ratifisert forbudet, og det trer
8 dermed i kraft som del av folkeretten fra 22. januar 2021. Av partiene på Stortinget er det nå
9 bare Høyre, FrP og AP som ikke støtter kravet.

10 SV mener at det å stille slike ufravikelige var helt avgjørende for den framgangen SV har hatt
11 de siste fire årene. Vi ble nødt til å prioritere og konkretisere hva som var de sakene hvor SV
12 måtte få gjennomslag for at en kunne inngå kompromisser på en lang rekke andre punkter.
13 Dette bør vi gjøre også foran dette stortingsvalget. Årsmøtet i Frogner SV foreslår derfor at
14 partiet, som et av sine ufravikelige krav foran valget i 2021, krever:

15 Norge må signere forbudet mot atomvåpen!

16